

BIBLIOTECA *MARCEL·LÍ DOMINGO*

Recull de premsa local i comarcal

DEFENSEM LA NOSTRA LLENGUA

Respectem totes les llengües

Perquè totes són de Déu

Més la nostra sempre és nostra

e l'ajuda el carrer.

(Miquel Tonda Belluig)

També ens diqueu, en el seu segle, Mossèn Jaume Collat:

No captem el dret de viure,

deset que no es compen el es ven.

Pel·let que menem per l'aire,

si no s'hi donen, s'ho pren.

Nostre il·lustre escriptor tortosí Francesc Mestre i Noé publicà, en temps de la Lliga: "El gran inconvenient de Català ha estat sempre en no declarar-se francament "regionalista"; sinó més bé en voler dir que tenia el seu país de possibles "transvolucions".

No hauré llegit mai aquella poesia del nostre fillaol vigatà Jaume Balma, pare, mort per desgràcia massa jove, referint al poeta Valeri Lloret, quan dir:

... i em semblen valents penyes

els que volen calçar

les paraules catalanes. ...?

I la magnífica poesia titulada "La Pàtria", de Francesc Marín, quan canta:

Pàtria, Pàtria, quina guerra

tenim, quina guerra

si Déu Jueu s'hi venen

i et vegis com s'han tractat!!

I la famosa "Oda a la Pàtria", de l'Arbauc:

Oh, llengua a nos sentis més dolça que la me,

que em totes les virtuts de ma joventut adu...

I el corresponedat "L'Emigrant", del nostre col·le Mossèn Cirilo Verdader, posat en mètrica pel gran català autor de "Maruxa" i de "Bohemios", Amadeu Vives, amb això de:

Què Catalunya,

patris del meu cor...

Què de tu fillons,

d'anyoransa es mor.

I en aquella profètica quarteta del geni de Folgueroles, referint-se a la nostra pàtria simbolitzada en l'arbre sagrat:

Quan el van tallar la soca

se desvota se fonsa avell,

Ja rebreia avell. avell,

avell avell rebreia avell.

Veritat, lector, que val la pena el recordar-les i meditar-les?

Respeciem, doncs, mínimament totes les llengües i totes les autèntiques cultures fent les degudes concessions lògiques, d'acord; però, naturalment, sempre dins del dret natural inalienable i primer que tothom té info i també a casa nostra nosaltres: és a dir, a la part íntima de la seva família, amics i companyes de la terra natia, a país. Així s'ha fet i es farà sempre en tot el món civilitzat per ésser una llei natural.

Penso que, d'arrel amb aquest simple naixement anterior es dedica, com dos i dos fan quatre, que a Catalunya, a la nostra escola es deuria de fer tot absolutament en català fins almenys els deu anys, evitant així galicismes, barbarismes, etc. Després, ja amb el castellà, nacion de les altres llengües espanyoles i alguns d'estrangeres. Car el petit encara no raciocina com cal i no ha pogut assimilar ben bé el profund sentit íntim de la paraula, de les oracions, i el dia de demà, de les genials obres escrites en nostra llengua, ja com "L'Atlàntida", "Canga", "La Pell de Bru", "Terra Baixa", etc. I no, ni mai, bilingüe, ja que els petits desxebles, si fi i al cap, són catalans, i els qui han vingut de fora, encara que de moment no ho entenguin --com els d'aquí, per això, tan poc entenen el seu--, pel tracte amb els nadals ho aprendrien prompte, adquirint d'aquesta manera una cultura lingüística més, màxim si els anuncia del començ i als cures foses en el nostre propi sistema. Tenim-ho així d'evitar en lo possible l'error parolístic, el mal enfocament de desfer una llengua cultíssima, tot per voler implantar-ne una altra --la seua--, però a pressó.

Aquesta identitat és la millor manera de segar fins més que el rostoll --com si fos una mala herba verinosa, quan precisament és un blat de la millor condició-- la sensibilitat, el coneixent i el reconeixement de la importàcia de les possibils obres literàries, nascudes en el si dels fills naturals de la seva pròpia terra de manera directa, les quals parles, doncs, arribarien a no existir, almenys pures i amb tota la seua força. Mireu si el no fer les coses com cal és catàstrofe i despreciable, i encara que sigui, equivocadament podrà pensar que totes les obres poden ésser traduïdes a una altra llengua, dec de respondre-li amb alò de que tota obra traduïda és una obra traïda; i la traïció sempre és violar el natural de les coses, perjudicant-les.

També opino que allò de tres hores setmanals d'ensenyament, com es fa a les escoles amb certes llengües estrangeres, a Catalunya, encara que en unes quantes més per als "joves", deuria de fer-ho ampliat-ho amb el castellà, totes dues llengües filles de la mateixa mare, el llatí. Amb el català es conseguen tan "repopulats" a favor nostre, que al final, l'última cosa es queda totalment "en allea", si no fos per casa i pels seus companys del carrer. De tota manera penso que el temps ho anirà madurant tot poc a poc. Deben de tindre sempre ben present que les nacions i estats que, pel que sigui, no saben respectar i considerar a temps el veritable sentit propi i característic de les dèries agrupacions ètniques que dominen, a la llarga hi surten perdent. Miren, sinó, en el cas d'Espanya, les frustracions que hem tingut amb les Antilles, Cuba i Filipines, Taiwan i Laraxe amb llurs territoris, a més dels d'Annobí, Coric, territori del riu Muni, etc., tot perdut. Mentre la Commonwealth anglosa, per saber respectar com cal llurs dominis, encara els està conservant es pot dir que quasi tots. Alguns cosa també per l'estil ens passà amb Portugal al fugir de la unitat espanyola l'any 1640, declarant-se ja completament independent l'any 1668 gràcies al polític Bragança. Què us semblava: va bé així la cosa...?

Tota persona que pensà com cal deu de reconèixer que, el que no vulgués per a tu, no ho vulgués per a ningú; i que, la mateixa regla i més regles, la cultura idiomàtica catalana ha estat imponent a la catalina per al pressó de l'Estat espanyol, no pas per la naturalitat de les coses. Com el cas del funcionari públic --que sempre deu d'estar al servei del poble i no a l'inrevés-- que deu de saber les dues llengües, ja que, del contrari, ni complen la Constitució ni el que és de més.

A penar de tota els penars, debem de reconèixer que sempre hem tingut grans homes, i no pocs: bons patriotes, als quals mereix tota glòria i tot honor, i als, darrerament, com mossèn Mayá, mossèn Carles, Torres i Bages, Jacaró, Triadó, Josep Me Bepina, Petrolo, etc., i idhuc sants, com el Beat Ramon Llull, Pere Claver, Josep de Calanx, Pere Claver i altres que han defenent amb la llengua, amb la pluma i inclús --dient pens el dir-ho-- amb la pressó i amb el martiri, nostra legítima causa idiomàtica, com mossèn, entre altres, Manuel Carrasco i Formiguera i Lluís Companys, qui sabé morir catòlicament del tot a Montjaic.

Crec que ara també ve a to aquella senzilla pregunta, quasi infantil pel claret que és. Per què l'Estat espanyol s'ha empenyat sempre, almenys fins fa pocs anys, en què els nostres estudiants no coneixin qualsevol de les diferents llengües que es parlen a la nostra península a més de la castellana? No contribuiria aquesta decisió nostra a crese més unitat, més germanor i més estesa entre tots els espanyols? Serà per raons d'Estat, no?

A més, pensem que la llengua natia, casera i cadascuna amb la seua fonètica particular, ens afecta plenament el cor i el cap; mentre que l'adquirida intel·lectualment, solament ens afecta el cap i gràcies, excepte si no és després d'anys i anys de practicar-la i encara ho veuríem, ja que el que es mata en el bressol dura tota la vida.

També opino, com alguns he intuíat, que els qui defensen que el bilingüisme habitual, ja de petits, els és convenient per poder conèixer així dues llengües ahora, dec dir-ho que això és un subterfugi, car u és u i no són dos; el que demostra que coneixem ben poc a fora la psicologia del nen, del jove, de l'adult, de la història i, almenys, de la literatura; fora de casos especials, si encara no li entremetem, més aviat perjudica la inspiració pròpia i l'expressió íntima, sentint-se totes dues mal parades, però sobretot la més feble, al perdre pura d'expressió fonètica, de força expressiva o bé perdint-se de barbarismes. Prou ho sabem el que acabo de dir els grans poetes, els màxims lírics i els millors prosatistes de tots els temps.

Estic ben fermament segur que si d'aquesta senyora que acabo d'esmentar dependrà el progrés en pràctica el que he referit fins ara, doncs matirà ja seria una realitat. Quant rai li sobreu al col·le Dante Alighieri, autor de La Divina Comèdia, obra traduïda a totes les llengües cultes del món, quan digué aquelles sublims i escartades paraules de: "Desventurada la pàtria que emuncia a la seua pròpia llengua". Però això, els catalans noblement no debem permetre-ho mai, ni aconsellar-ho a ningú.

No obstant, hi han tantes coses que u no comprèn mai en aquesta vida...! I la política equitativa es tan reflectiu...

Que la Mare de Déu de la Cinta ens benèdique a tots, i Bonnes Festes.

M. MARTINES I SOLA

Font: biblioteca.tortosa.cat